

ДИСЦИПЛІНА «ІСТОРИЧНА ПАМ'ЯТЬ УКРАЇНЦІВ У ЛІНГВІСТИЧНОМУ ВИМІРІ»

Анотація. Дисципліна «Історична пам'ять українців у лінгвістичному вимірі» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта. Вона спрямована на поглиблення історико-лінгвістичних знань і виховання культури історичної пам'яті майбутніх філологів, на формування вмінь виявляти в певних апелюваннях, онімах, фразеологічних одиницях національної мови (літературної мови та діалектів) інформацію про історичне й мовне минуле українців. Важливою передумовою для цього є наявність елементарних знань про історію української мови та української літературної мови, а також уміння працювати зі словниками, зокрема етимологічними, історичними та діалектними.

Метою навчальної дисципліни є сприяння набуттю та вдосконаленню в аспірантів фахових навичок поглибленого лінгвістичного аналізу мовного матеріалу, які дозволять здобувачам наукового ступеня виявляти в окремих мовних одиницях «сліди» української історії та шляхів розвитку української мови, висловлювати власну думку з приводу походження і давності української мови, особливостей її розвитку, специфіки її лексичного складу та граматичних рис, а також еволюції української літературної мови в контексті історичних подій минулого.

Попередні вимоги. Дисципліна спирається на фундаментальні мовознавчі дисципліни «Історія української мови», «Історія української літературної мови», «Діалектологія».

Змістові модулі:

- огляд дискусійних питань, фейків і міфів про походження української мови та назв на позначення нашого краю (на матеріалі українських і західноєвропейських джерел) та обґрунтування позиції щодо цього провідних українських лінгвістів;
- етимологічний аналіз власних і загальних назв та фразеологічних одиниць, у яких відбито історичну пам'ять українців, у проєкції на відповідні історичні події та явища;
- доведення «українськості» архаїчних одиниць, які є надбанням старої української книжної традиції (а нині видаються пересічному українцеві словами російської мови), шляхом розгляду історії їх виникнення й уживання в старій українській літературній мові, новій українській літературній мові та діалектах.

Мова викладання: українська.

Рік підготовки, шифр навчальної дисципліни: читається на другому році навчання, ДВА. 3.01.03.

Кількість кредитів: 4

Форма підсумкового контролю: іспит.

Структура навчальної дисципліни: загальний обсяг 120 годин, у тому числі 24 години аудиторних занять (18 год. – лекційні заняття, 4 год. – практичні заняття, 2 години – консультація), 96 годин самостійної роботи.

Викладач: Гнатюк Лідія Павлівна, д.філол.н., проф., професор кафедри української мови та прикладної лінгвістики Навчально-наукового інституту філології КНУ імені Тараса Шевченка.

Інформація про викладача: <https://philology.knu.ua/struktura-if/kafedry/kafedra-ukr-movy-pryklad-linhvist/spivrobotnyky/gnatiyk/> ;
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=CQPJDVwAAAAJ&hl=uk&oi=sra>